şeapte morcovi să întinseră pe răzor în lumina soarelui, umbrindu-se cu moţurile lor de frunze verzi.

Era pe înserate când morcovul cel bătrân se trezi. Atunci simţi că moţul i se vestejise, capul îi erà ameţit şi cu mare greutate se putu ridicà. Voia să trezască şi pe ceilalţi. O spaimă nemai pomenită îl cuprinse când văzu că cei mai mulţi nu se mai mişcau. Numai doi se puturà sculà, clipiră de câtevaori din ochi spunându-i că s'a isprăvit cu ei.

«Veniţi, veniţi, până nu-i târziu!» — se răstì către cei doi. Apoi fără a se mai interesa mult de altul plecară clătinându-se pe cărare în spre patria lor.

În dimineaţa următoare, când zorile zilei se ridicau peste întinderea grădinei şi puii de morcovi se treziră din somnul lor adânc şi liniştit văzură alăturea de ei pe bătrânul morcov zăcând la pământ în nemişcare.

Atunci rămaseră cu ochii inholbaţi şi cu gurile căscate.

«Ah» — zise unul din ei, — «ce s'o fi întîmplat cu părinţii noştri?»

«Poate că nenea-doarme şi a venit să ne ia şi pe noi» — se mângâia un altul.

Dar bătrânul morcov burtos nu se urneà din loc, nu vorbià şi rămase în nemişcare până ce soarele cel ferbinte îl uscă de tot. Iar puii morcovilor îşi băteau mereu capul despre ce s'o fi întîmplat fără ca însă să-şi fi putut da seamă.

«Când vom creşte şi vom fi mari, vom pricepe şi noi tainele lumii mai depărtate»—era vorba cu care se trezau dimineaţa şi se culcau seara.

Moş Radu.

Dă oamenilor sfaturile cele mai bune, nu cele mai frumoase.

SCURTE ŞI MARUNTE.

Ştiinţa cunoaste vreo 400.000 specii de animale şi numai vreo 150.000 specii de plante. Insectele singure numără vreo 280.000 specii: 120.000 cărăbuşi, 50.000 fluturi, 38.000 himenoptere etc.

Paseri se cunosc vreo 13.000 specii, peşti 12.000; reptilii 8.300 dintre cari 1.640 şerpi (300 otrăvitori). Amfibii sunt vreo 1.300 specii, paiangeni 20.000. Moluşte 50.000, vermi 8.000. Muzeul de ştiinţele naturale din Berlin are o colecţiune de 200.000 specii de animale.

Rugăciunea calului către stăpân.—Iată cum se roagă un cal de stăpânul său:

La deal — nu mă bate.
La vale — nu mă silì.
La şes — nu mă cruţà.

Fără grajd — nu mă lăsa.
De aşternut curat şi uscat — îngrijeste-mă.
De făn şi grăunţe — nu mă lipsi.
Apă curată — dă-mi.
Peria, buretele şi ţesala — nu economisi.
La grajd — nu mă uită.
Ostenit şi năduşit — nu mă părăşi.
Bolnav şi la frig — nu mă lăsa să tremur.
In căpăstru şi zăbală — nu mă trage.
Când eşti mâniat — nu mă bate.

Istoricul fabricilor în ţara noastră. — România a început a avea şi ea câteva fabrici dar are foarte puţine faţă cu celelalte ţări. Cele mai numeroase sunt de cărămidă, de zahăr, lumânări. săpun, etc.

Era un timp când nu era nici una şi aceasta încă pe timpul lui Dan Vodă, la 1424. Acest Domn şi cu Vlad Ţepeş au încercat, fără multă isbândă, să facă o *tarapana* pentru fabricarea banilor.

Aceasta e prima fabrică la noi în ţară.

Alexandru Lăpuşneanu la 1560 înfiinţă la Baia (jud. Suceava) o fabrică de cărămizi, ţigle şi discuri şmălţuite.

Prima fabrică de postav a fost înfiinţată la *Chipereşti* de către Grigore Al. Ghica Vodă, la anul 1766, şi tot în acelaş timp se înfiinţă una şi în Muntenia, la *Polovraci*, care apoi la anul 1769 fu mutată la Bucureşti, iar la 1796 la Afumaţi unde fu realcătuită de Moruzi.

Morile erau cunoscute încă din vremuri îndepărtate.

La 1650 Matei Basarab înfiinţă o fabrică de *sticlă* la care lucrau *sătenii!*

Tot pe atunci erau şi fabrici de *lumânări* şi *făclii*. (Andrei Făclierul din Bălteni 1681). Pe la 1686 se înfiinţă de către un oarecare Nicolae Lazăr din Ianina o fabrică de *hârtie* la Fundeni lângă Bucureşti; iar ceva mai târziu se mai face o alta în Batişte, lângă Znagov. La anul 1774 se găseşte funcţionând o fabrică de *faianţă*, în Moldova.

La Iaşi în anul 1818 funcţiona o fabrică de uleiuri vegetale a unui profesor francez.

Velniţele sau povernele de spirt se pomenesc încă de pe la 1779 dar au fost oprite până la 1814.

Cea mai veche fabrică de bere a fost la Roman înfiinţată la 1758. In anul 1816 mai erau încă alte două.

In Bucureşti, cea d'întâi fabrică de bere s'a înfiinţat la 1809.

După aceea a fost un timp de stare în loc, până după regulamentul organic, când a început încetul cu încetul să se înfiinţeze fabrici mai în toată ţara.

Cele mai vechi au fost fabricele de lumânări, însă mai puţin perfecţionate decât acelea din zilele noastre. Astăzi avem în ţară tot felul de industrii şi sperăm că pe zi ce merge România va ajunge să dea tributuri tot mai mici străinătăţei.

Viitorul comerciant. *Profesorul:* Dacă un costum de haine costă 30 de lei, cât vor costa două? *Isidor.* D-voastre vi le vom da cu 50 de lei, ca să mai veniţi şi altădată să cumpăraţi dela noi.

PETRECERI ŞTIINŢIFICE.

Geometrie Practică

Cum se poate împărţi un patrat în cinci patrate egale?

A împărţi un patrat în patru patrate egale ştie oricine, n'avem decât să îndoim patratul de hârtie odată prin mijloc şi a doua oară de-a crucişul şi problema este deslegată. Cu totul altmintrea trebuie să facem când voim să-l împărţim în *cinci* părţi egale. Ar trebuì să-şi bată omul multă vreme capul până ar aflà meşteşugul acesta. Dar noi vom resolva-o numai decât.

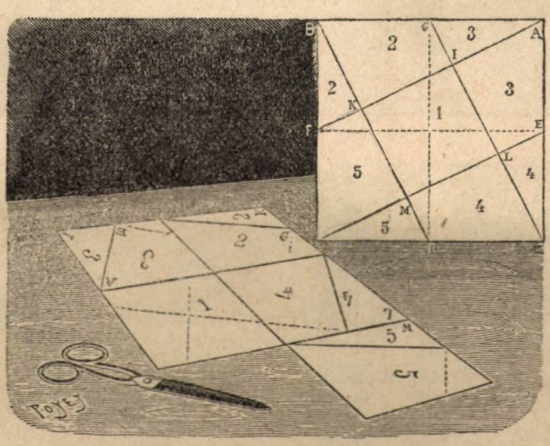

Îndoieşte patratul dat ABCD de două ori, prin ce vei căpătà liniile EF şi GH. Acuma îndoeşte hârtia astfel ca să capeţi liniile FA şi DE, apoi liniile GC şi BH şi taie patratul dealungul acestor linii cu foarfecele.

Prin aceasta ai căpătat patratul 1 şi alte opt bucăţi, compuse din patru trapeze egale şi patru triunghiuri dreptunghiuri egale, insemnate toate cu cifrele 2, 3, 4 şi 5.

Spre a căpătà acuma celelalte patru patrate n'avem să facem altceva decât să alăturăm la fiecare trapez triunghiul de lângă dânsul, astfel că hipotenusa fiecărui triunghiu să alăturà la laturea din afară a patratului (deci la trapezul 2, triunghiul 2, ş. a. m. d.), aşa dară BK la BG, IA la AE ş. a. m. d.

Este interesant dacă împărţind şi patratul 1 într'un trapez şi un triunghiu şi amestecându-le cu celelalte zece bucăţi le dai altuia să compună un patrat.

Dacă acesta nu cunoaşte meşteşugul recompunerii va trebuì să-şi bată mult timp capul până reuşeşte.

FIRE DE ARTIST.

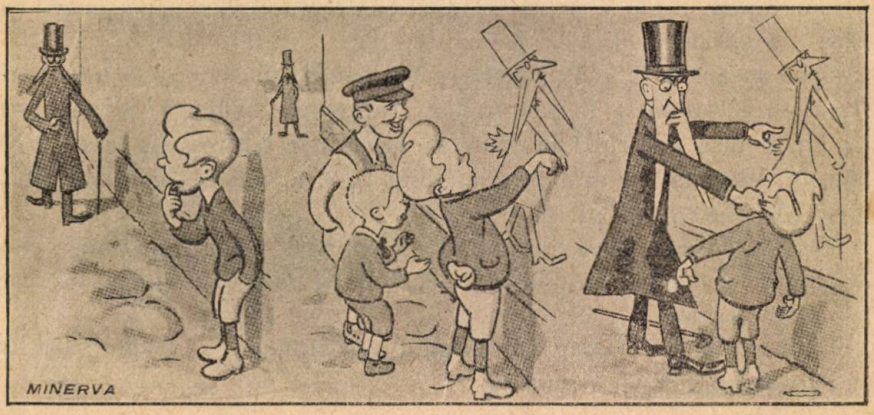

La Redacţia „AMICULUI TINERIMEI“ se găsesc de vânzare exemplare complecte şi legate frumos, anii II, III şi IV, fiecare cu preţul de Lei 4.

Domnii, cari doresc a se abona pentru anul corent, care începe cu 1 Octombre, sunt rugaţi a trimite de urgenţă abonamentul.

Domnii, cari au primit numările apărute sunt rugaţi a ne comunică de urgenţă dacă se abonează sau nu. În cazul întâi îi rugăm a ne trimite abonamentul, în cazul al doilea, a ne înapoià numerele.

Direcţiunea „AMICULUI TINERIMEI“ roagă pe toţi iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară şi pe înţelesul tuturor.

Tot ce priveşte abonamentele, expediţia, etc., se va adresa Institutului de arte grafice „MINERVA“, Bucureşti, Bulevardul Academiei, No. 3. Ce priveşte redacţia, se va adresa d-lui I. MOISIL, Bucureşti, Şoseaua Kiselef, No. 3.

Poşta Redacţiei.

D-lui *G. C. Văleanu — Loco.* În poesia trimisă aflăm simţiminte frumoase, dar te sfătuim a publică lucrările d-tale mai târziu.

D-lui *I. Sadoveanu — Constanţa.* Vr'o poveste frumoasă sau vr'o traducere bună publicăm cu plăcere.

D-lui *E. Vâlnef — Craiova.* Acum a apărut «Amicul tinerimei».

La mai mulţi elevi. Abonamentul de 5 lei anual se plăteşte înainte.

Unui şcolar — Craiova. Stilul în care v'aţi adresat redacţiei nu-l putem pricepe, cu atât mai puţin admite de la un şcolar şi n'ar merită nici un răspuns.

Tinerilor! răspândiţi revista voastră cât puteţi mai mult.

Păstraţi numerile spre a le lega la sfârşitul anului!

CE SPUN DEOSEBITE REVISTE DESPRE „AMICUL TINERIMEI“

SAMANATORUL: După o întrerupere de câteva luni „AMICUL TINERIMEI“ reapare într'o nouă ediţie tot sub direcţia d-lui I. Moisil, editat acuma însă de Institutul grafic Minerva. Ne bucură reapariţia acestei reviste cu atât mai mult cu cât e, ca să zicem aşa, singura revistă adresată micilor cititori. Din cele 3—4 reviste pentru copii şi pentru elevii de gimnaziu, ce apăreau în trecut, nu se văzuse la începutul acestui an şcolar nici una. Şi e un semn foarte puţin mulţumitor că în ţara noastră, unde sunt aşa de multe reviste pentru publicul mare, nu se poate suţine nici una pentru publicul mititel. In Bulgaria sunt 4 reviste pentru copii şi elevi. Prin colaboraţia aleasă ce şi-a câştigat-o şi prin interesul ce îl pune editura, suntem siguri că „AMICUL TINERIMEI“, ce intră în anul al V-lea, va trăi îndelung spre folosul şi educaţia micilor săi cititori.

REVISTA BISTRIŢEI-Transilvania. Recomandăm această escelentă revistă scrisă pentru tinerimea şcolară. O recomandăm atât părinţilor cât şi şcolarilor. E conştiincios redactată, tratează într'o limbă frumoasă românească morală, iubirea de aproapelui, pedagogie practică şi educaţie pentru a o creşte o generaţie virtuoasă şi cu dragoste spre cele româneşti.

I. 6070.

Anul al V-lea No. 5. 1 Decembrie 1907

LICEUL NAȚIONAL BIBLIOTECA IAȘI

AMICUL TINERIMEI

REVISTĂ PENTRU TINERIMEA ȘCOLARĂ

LICEUL NAȚIONAL BIBLIOTECA IAȘI

BUCUREȘTI
INSTITUTUL GRAFIC MINERVA

DIRECTOR: I. MOISIL

Numărul 20 bani

„MINERVA“

❋ INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURĂ ❋

Bd. Academiei, 3 — Str. Edgar-Quinet, 4

BUCUREŞTI

CARŢI POTRIVITE PENTRU TINERIME:

Bălcescu N.: Istoria Românilor	Preţul Lei	1.50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie . .	» »	1.50
Creangă Ion: Opere complecte	» »	1.50
Ispirescu P.: Legende şi Basme . . .	» »	1.50
Ispirescu P.: Povestirile unchiaşului sfătos	» »	1.50
Popovici Aurel: Vorbe înţelepte . . .	» »	1.50
Petrescu Petra N.: Ilie Marin	» »	1.50
Urechiă N.: În Bucegi	» »	1.50
Delatismana: 100 Basme	» »	2.50
Genlis: Povestiri morale	» »	1.50
Livescu: Nu se cuvine	» »	1.50
Mera I. T.: Din Lumea basmelor . . .	» »	3.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

No. 1. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 2. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 3. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 4. Cântarea României à 0.15
No. 5. Istoria Populară a Literaturii Româneşti. . à 0.15
No. 6. Revoluţia lui Tudor Vladimirescu . . . . à 0.15
No. 7. Perderea Basarabiei à 0.15
No. 8. Unirea Principatelor şi Cuza . . . . . à 0.15
No. 9. Mih. Kogălniceanu à 0.15
No. 10. Vasile Alexandri à 0.15
No. 11. Ştefan-cel-Mare . à 0.15
No. 12—13. Istoria lui Mihai Viteazul . . . . à 0.15
No. 14. Revoluţia lui Horia à 0.15
No. 15. Răpirea Bucovinei à 0.15
No. 16. Cum să ne creştem copiii . . . . . à 0.15
No. 17. Păstrarea sănătăţii à 0.15
No. 18. Ce să citim ? . . à 0.15
No. 19. Zece Maiu. . . à 0.15
No. 20. Răzb. p. Neatârn. à 0.15
No. 21. » » » à 0.15
No. 22. » » » à 0.15
No. 23. Viaţa Mitropolitului V. Costachi . . . . à 0.15
No. 24. Aritmetică . . . à 0.15
No. 25. Femeile în revoluţia din Rusia . . . . . à 0.15

N-rul 5. 1 Decembrie Anul V.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ŞCOLARA

CULTURA
MORALA, IUBIRE DE NEAM, ŞTIINŢA,
MUNCA

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECŢIA
D-lui I. MOISIL. — Bucureşti

ABONAMENTUL ANUAL:
În România . . . . . Lei 5
Afară de România . . . Coroane 5

NUMARUL 20 BANI

DIN VIAŢA UNUI VETERAN.

Povestiri din vremea războiului din 1877-1878.

Amicului şi tovarăşului meu de muncă şi idei IULIU MOISIL.

Ce mai om era şi nenea Nae! Soldat nu glumă! În răsăritul tinereţei, la 1848, se luptase cu Turcii în Dealul Spirei băgând groaza în păgâni, în toamna vieţei, la 1877, se răsboise la Plevna, arătând duşmanilor vitejia românească. Par'că îl văd şi acum cu părul alb ca zăpada şi cu mustăţile şi barbişonul negru ca pana corbului.

Ii străluceau pe piept «Virtutea militară», «Crucea Sfântului Gheorghe», «Steaua României», «Trecerea Dunării», «Apărătorii Independenţii» şi «Comemorativa rusească».

Era Locotenent. Mai avea un an până să împlinească 50 ca să treacă la pensie cu leafa întreagă şi zdravăn ca tunul. Nu-i vorbă că-i rămăsese din răsboi un semn măricel de tăetură la sprânceana dreaptă, o împunsătură de baionetă în umărul stâng şi vre-o două semne de gloanţe, care îi trecuse prin armurul piciorului, — flori la ureche, după cum ne spunea râzând, schimbând totdeauna vorba, când îl rugam să ne povesteaccă din vitejiile lui.

Să mutase de curând în regimentul nostru din Gorj şi vrea să fie mai aproape de casă, căci mai avea vre-o şease luni până să se retragă din armată şi vrea să-şi sfârşească viaţa în satul în care se născuse după valea Jiului.

Nu mai putea de dragul ofiţerilor tineri, care eşisem atunci din şcoală, deşi îl necăjeam toată ziua. Dar vorba ceea: *pe cine îl iubeşti, îl şi necăjeşti.* Câte odată însă ne întreceam cu gluma şi supărat foc ne raporta Colonelului, care cunoscându-i firea se făcea că ne pedepseşte foarte aspru. Să-l fi văzut rupându-şi mânile de ciudă că l-a împins necazul să ne reclame, cum se ruga tot el să ne ierte şi cu câtă bucurie, ne vestea ridicarea pedepsei, sărutându-ne şi îmbrăţişându-ne pe toţi. A trecut atâta vreme de atunci şi mă gândesc şi acum, câtă bunătate de suflet era grămădită în inima lui de viteaz.

Seara chef mare pentru împăcăciune. Nenea Nae era în capul mesei, mai vesel ca după o bătălie.

«*Cele rele să se spele, cele bune să s'adune*», îşi începea dumnealui urarea şi de aci încolo ţine-te pânză să nu te rupi.

— Dar bine mânzilor, aţi început să vă codiţi! Să nu văd picătură în pahar! Militarul care nu ştie să bea, nu nu ştie nici să iubească, nici să se bată! Când eram tânăr ca voi, goleam ocaua lui Cuza dintr'o suflare şi voi vă bateţi joc de mine cu năpârstoacele alea de pahare. Şi apoi se încălzea nenea Nae şi începea să ne povestească din tinereţe şi traiul din răsboiul cu Turci, spunând lucrurile aşa

cum le-a văzut şi le-a petrecut, nu ca alţi, care fac din ţânţar armăsar.

— Ţi-a fost frică nene Nae, când ai intrat întâi în luptă ? l'a întrebat un camarad, ca s'o mai rărim cu paharul, cu care ne încolţise de tot, ca să ne vadă puterea şi să se răzbune pe noi de glumile ce i le făceam.

— Apoi de, măi băeţi, judecaţi şi voi din câte voi spune şi trageţi învăţătura, că doar sunteţi cărturari nu frontavoi ca mine bătrân ! Şi a început nenea Nae să ne povestească :

— Era gata batalionul de luptă. Maiorul încălicase calul şi ne trecu în revistă. Aşteptam ordinul de pornire. In depărtare se auzia bubuitul tunurilor. Atunci a trecut pe dinnaintea noastră o baterie de artilerie, care gonea în galop ca să ocupe o înălţime, şi de acolo prin focurile ei să susţină înaintarea noastră.

Duduitul roatelor dela tunuri şi chesoane mă cutremurau, par'că călcau pe mine, nu pe pământ, mi să împăienjenise lumina ochilor şi cai şi oameni mi se păreau din altă lume. Când am pornit la atac mi s'a încleştat dinţii în gură şi mâna pe sabie, părul mi se sburlise pe cap, căci am mai îndesat chipiul să nu cadă şi mi-am luat adio dela viaţă.

Asta s'a petrecut la început ; pe urmă îmi treceau gloanţele pe la urechi, mă uitam cum cad flăcăii, treceam peste trupurile lor, numai auzeam nici vaietele răniţilor, nici pocnetele puştilor, mergeam cu toţi înainte, ca oile în gura lupului. Par'că ne împingea ceva din urmă spre vrăşmaşi, căci cu cât ne apropiam mai mult de el, cu atât îmi veneam mai în fire şi prindeam mai mult curaj. După ce am răzbit pe păgâni şi am luat reduta, când nu s'a mai auzit nici un foc şi când am descleştat mâna după mânerul sabiei, îmi intrase unghiile în carne de tare ce îl strânsesem în timpul luptei. Dacă v'o ajută D-zeu o să gustaţi şi voi din papara războiului, că de... noi am trecut Dunărea vouă v'a rămas însă altceva de trecut!

— Ura! Să trăiască nenea Nae, strigam cu toţi golind paharele în sănătatea lui.

Altădată ne istorisea de răbdarea, de bunătatea şi de vitejia soldaţilor noştri pe timpul războiului şi fiindcă povestea despre alţii, vorbea cu foc şi n'ar mai fi isprăvit lăudându-i.

— Hei! Hei! Copii! Au trăit săracii ca vitele în noroi şi în zăpadă, desbrăcaţi şi desculţi, hrănindu-se cu boabe de porumb. Să întrerupsese comunicaţia cu ţara şi câteva zile porţia de hrană a fiecărui om era câte şase drugi de porumb. Ii ploua la avant-posturi în şanţuri toată noaptea şi toată ziua şi unii din ei nu aveau nici cămaşe, ce brumă adusese se făcuse ferfeliţe şi purtau mantaua ruptă pe pielea goală, beşicată de mâncărimea lighioanelor, care clocoteau sub zdrenţe. Doreau toţi lupta, să moară sau să învingă, ca să scape de viaţă ori de suferinţă, şi cu toate acestea ştiau să rabde şi să asculte, erau buni de inimă ca copii, devotaţi şefilor şi credincioşi ca cânii şi se băteau în luptă ca leii.

Bietul Mihai! Ordonanţa mea! Ce mai inimă de om, săracu! adăogă nenea Nae, ştergându-şi două lacrimi, care se iviseră la coada ochilor, şi după ce a mai golit un pahar cu vin şi-a urmat povestirea înainte:

Ploua cu găleata! In cortul meu se adunaseră mai mulţi ofiţeri; pusesem mâna pe o pâne pe care o plătisem cu o rublă, mai dedesem şi un pol pe o sticlă de Jamaica, că nu ne uitam la bani, ziceam bogdaproste când aveam pe ce să-i cheltuim. Tutun aveam bişag, şi un butoiaş de vin pe care îl cumpărasem dela un bulgar, aştepta ca să-i dăm cep, ca să ne mai uităm năcazurile.

Dar nu ştiu ce dracu mi-a abătut, să vede că îndeamnă păcatul pe om, că ne-a venit pofta de porumb copt.

— Mihai!

— Ordonaţi domnule Sub-Locotenent!

— Un porumb copt băete!

— Indată, să trăiţi d-le Sub-Locotenent!

In zădar l-am aşteptat însă, că nu l-am mai văzut până dimineaţa, când l-a adus mort o patrulă de-a noastră, care îl găsise împuşcat într'o porumbişte de lângă reduta turcească. Căutase băiatul porumb pela soldaţi şi negăsind, alergase într'un suflet la miez de noapte, pe întuneric să-ţi dai cu degetul în ochi, să culeagă câţiva din porumbiştea de lângă redută şi să vede că l-au simţit păgânii de l-au mâncat fript. A plătit săracul cu viaţa, afurisita mea de poftă!

Când m'am întors după război în ţară, fiindcă eram amândoi dintr'un sat, pe Ileana, ibovnica lui, am cununat-o cu un alt flăcău viteaz, care se liberase din oştire. Morţii cu morţii şi vii cu vii.

Dar când a fost la botez peste nouă luni, Ileana mi-a şoptit la ureche: Naşule să pui numele copilului Mihai! Săraca Ileana! Tot nu-l uitase, voia să-l pomenească toată viaţa strigând numele cu drag. Sunt 21 de ani de atunci, pe Mihai finul meu îl cunoaşteţi toţi, flăcăul cel mai frumos din regiment, caporalul din compania 3-a.

— Dar în război cum s'au purtat ai noştri cu răniţii şi cu prisonierii turci? îl întrerupse alt camarad, care nu să mai sătura ascultând pe nenea Nae.

— Am auzit că pe bieţii răniţi, când îi găsea pe câmp îi făcea ciopăţi, iar pe prisonieri, când a căzut Plevna, le-au luat şi cămaşa după ei şi i-au lăsat goi în ger şi în zăpadă de-a îngheţat jumătate din ei.

— Să cunoaşte, mânzule, că n'ai trăit la ţară, fiindcă n'ai habar de bunătatea de suflet a Românului.

— Nu zic ba, strigă nenea Nae, poate Turcii aşa ar fi făcut cu noi, dar ai noştrii ferească Dumnezeu, s'au purtat cu răniţii ca cu fraţii lor şi când se găsea vre-un creştin fără milă de păgân, să înfigă baioneta în cel-căzut, ori să'i zdrobească capul, ca să-l trimită mai repede în lumea lui Mahomed, că de.... pădure fără uscături nu să poate, atunci săreau ceilalţi camarazi şi nu-l lăsau zicându-i: lasă-l

frate, o fi având şi el părinţi, fraţi ori copii, care îl aşteaptă ca şi pe noi în ţara lui, şi atunci şi celor răi le sbura gândul la ei în sat, li se muia inima şi în loc să mai lovească pe vrăjmaş, îl îngrijeau şi-l plângeau ca pe un frate.

Când a căzut Plevna ai noştri aveau merinde pe 2 zile. Turcii erau lihniţi de foame. Să fi văzut pe dorobanţi cum îşi împărţeau pânea şi pesmeţii cu ei, ba unii cu sufletul şi mai bun îşi dau şi firimitura dela gură păgânului!

A fost multe războaie în lume, şi robi au căzut în fiecare din ele, suferinţele robiei sunt vestite dela neam la neam, dar mila, bunătatea şi îngrijirea, care au avut-o robii turci în ţara noastră a rămas de pomină în neamul turcesc.

—Dar cu Ruşii cum aţi trăit nene Nae?—îl întrebă alt camarad, doritor ca să afle cât se poate mai mult din războiu.

— Ca fraţi, răspunse nenea Nae dând din cap, nevoile şi suferinţele împrietenesc pe oameni şi apoi nu-i scăpasem noi din ghiara Turcilor? Nu-i vorbă că la început şi-a cam dat ei în petec, dar ştii cum zice Românul: fiecare naş îşi are naşul său. Nişte cazaci au furat într'o noapte dela un escadron de călăraşi o şea şi câteva frâne. In zadar a raportat căpitanul călăraşilor noştrii, comandantului cazacilor, ca să pedepsească pe vinovaţi şi să-i dea îndărăt lucrurile furate, fiindcă i-a răspuns: *că cine nu-şi păzeşte oile, le mănâncă lupii* şi că el nu ştie pe cine să apuce din soldaţi săi.

A înghiţit-o căpitanul român, dar a doua zi, când au vrut cazacii să pună şeile pe cai, în tot regimentul rusesc nu mai era nici un frâu, le şterpeliseră noaptea călăraşii noştri— de atunci a văzut ei cu cine au de a face, *să făcuse ursul miel.*

Nu e vorba că pe urmă tot şi-a dat Muscalul în petec, că după ce i-am scăpat viaţa şi cinstea ne-a luat Basarabia, ca să adeverească zicătoarea: *că pe cine nu laşi să moară nu te lasă să trăeşti.*

Aşa ne povestea nenea Nae când avea chef şi noi nu mai puteam de dragul lui ascultându-l.

De sfântu Constantin l'a înălţat la gradul de Căpitan

şi nu mai putea de bucurie zicând: *Acum liberează stăpâne pe robul tău, că văzură ochii mei mântuirea ta.*

Peste câteva luni a trecut în retragere şi s'a stabilit în satul în care se născuse, unde avea câteva pogoane de pământ şi o casă dărâmată de bârne, rămasă dela răposaţii săi părinţi.

Din pământul părăginit a făcut în curând o grădină şi din casa pustiită un cuib de linişte şi de veselie. Il iubeau sătenii ca pe un părinte al lor şi abia a putut să scape de rugămintele lor ca să nu să facă primar, fiindcă nu vrea să mai fie slujbaş, servise dumnealui destul ţara ca ostaş, restul bătrâneţelor voia să-l petreacă în pace, să moară liniştit, pe căpătâi, fără grije şi fără necaz.

Şi aşa l'a ascultat Dumnezeu, că la adânci bătrâneţe s'a stins în pace şi în linişte, în casa în care se născuse.

Prin tinda casei pe unde îi plăcea lui nenea Nae să se plimbe în viaţă, se jucau o ceată de băeţi şi de fete — erau copii lui Mihai pe care nenea Nae îl lăsase moştenitor pe tot avutul său.

Iar în cimitirul satului printre mormintele săracilor, să deosebea un mormânt sămănat cu rosmarin şi busuioc, închis cu un gard de lemn vopsit cu verde, la cap o cruce mare de peatră pe care era săpat:

CĂPITANUL NAE FRUNZĂ.
născut la anul 1830.
mort la anul 1904.

La fiecare sărbătoare o babă lipeşte de cruce două lumânări de ceară ca să ardă la capu-i, ocoleşte mormântul cu ciobul aprins cu tămâie, apoi ştergându-şi ochii de lacrămi să depărtează oftând şi rostind: *Dumnezeu să-l erte!* Este baba Ileana, fina lui nenea Nae şi mama lui Mihai.

CĂPITAN EMANOIL PĂRĂEANU.

Modestia este podoaba meritului, ea îi dă putere şi îl scoate la lumină.

FIUL OLARULUI DEVENIT REGE.

Agatocle a fost fiul unui olar. Prin hărnicia lui însă şi prin deşteptăciunea spiritului său s'a ridicat aşa de mult peste ceilalţi contimporani ai săi, că a fost ales de rege. În această înaltă poziţie nu se rușină niciodată de părinţii sei şi de originea sa de jos, — după cum cu durere ni se întâmplă să vedem aşa de des la mulţi tineri de azi. El cinstea şi respectà pe tatăl său şi starea lui de mai înainte ca olar aşa de mult, că niciodată nu se întrebuinţà la masa regală văsărie de aur sau de argint, ci numai de pământ. «Vreau să se ştie întotdeauna»—zicea el— «că tatăl meu este olar şi eu sunt fiul unui olar!»

POVEŞTI DESPRE INTELIGENŢA ANIMALELOR.

Cârtiţa. — Tigrul. — Fluturele.

— Animalul cel mai nepretinos se poate domesticì, dacă este tratat cu blândeţe!..

— Care-i animalul cel mai nepretinos, tată?..

— Cârtiţa de pildă sau fluturele.

— O cârtiţă îmblânzită, zise Vasilică!

Un fluture domesticit, zise şi Lenuţa!

— Tocmai lucru ce se poate, copiii mici, zise tatăl! Ascultaţi:

— O cârtiţă negricioasă trăià într'o grădină spre marea neplăcere a grădinarului, care ar fi dorit să se scape de un mosafir aşa de supărător. Stăpânii grădinei, oameni mai pricepuţi, căutară să domesticească animalul.

In acest scop, puseră la gura groapei, o bucăţică de carne crudă. Cârtiţa, vestită de acest lucru, prin ajutorul mirosului său cel desvoltat, venì, luă carnea, apoi după-ce o mâncă, alergă din nou la uşa vizuinei. Aci i-se dete o altă bucăţică, strigând de mai multe ori numele Barti, prescurtare din Bartima. Nu trecù mult şi cârtiţa răspundea la această chemare. Dacă erà dusă prea departe prin şanţurile ce-şi săpase pe sub pământ, câteva lovituri date în pământ, la uşa vizuinei, erau de ajuns ca s'o facă s'alerge cât mai repede!..»

— Animalele cele mai fioroase au ţinere de minte!..

«Acum câţi-va ani, fiind la Londra, mă plimbam foarte mult prin marea grădină zoologică şi pe cât ele îmi îngăduiau, căutam să mă împrietinesc cu animalele aflate acolo.

«Intr'o zi fusei cuprins de mirare la vederea unui tigru, adus de curând, a cărui făptură şi frumuseţă erau minunate. Acest tigru însă erà atât de sfios şi atât de sălbatic, încât se ferea cu îndărătnicie la ori-ce apropiere din parte-mi; eu însă nu mă descuragiam. In cele din urmă crezui că am găsit mijlocul de a mă împrietini cu el.

Prin grădină era o căldură înăbuşitoare, în cuştile bietelor animale furnicau o mulţime de muşte, pe care tigrul în zadar se silea a le prinde. Prind eu una, o întind printre gratiile de fier, tigrul se apropie cu băgare de seamă, apoi iarăşi se depărtează, după aceea se reîntoarce; în cele din urmă îşi ia curagiu, apucă musca şi o înghite. După aceea prind o altă muscă, pe care o întind tigrului, fluerându-i încetişor ca unui câne; de astă-dată el apucă musca, fără să mai facă nazuri. După un ceas de asemenea îndeletniciri, tigrul asculta după flueratul meu, alerga îndată ce mă auzia, apuca şi sfărâma cu dinţii săi cei puternici toate muştele ce-i prindeam. A doua zi începui încercarea din nou şi tigrul mă recunoscu numai decât. După trecere de câteva zile, el îndată ce mă vedea, venea să se frece de gratiile de fier ale cuştei lui; ba chiar îmi îngăduià să-l mângăi cu mâna pe cap întocmai ca pe o pisică. Paznicul grădinei, care trecea tocmai atunci prin apropiere, rămase înmărmurit de îndrăzneala mea, spunându-mi că nici chiar el, până atunci nu îndrăznise să-şi bage mâna în cuşca fiorosului animal»...

— Spune-ne o poveste despre fluture, tată, ziseră copiii.

— Am să vă povestesc aceea ce o doamnă a scris despre fluture. Iată câteva părţi din scrisoarea ei:

«Printre numeroşii mei ocrotiţi înaripaţi, pe puţinî i-am iubit aşa de mult ca pe ceî doî fluturî. Gogoşile lor mi-au fost dăruite; eu le-am pus într'o cutiuţă de sticlă şi am aşezat-o pe fereastra odăii mele de culcat. În iarna aceea fiind bolnavă, focul nu se stângea nici ziua nici noaptea în odaia mea, aşa că căldura erà întotdeauna aceeaşi. Această căldură amăgì gogoşile mele, care crezură că a venit primăvara şi prin urmare, spre marea mea mirare, la câteva zile după Crăciun văzui un fluturel gălbui zburând încetişor prin cutiuţă. Eu, plină de bucurie, deschisei cutiuţa şi întinsei mâna spre noul născut, socotind ca el o să vină să se aşeze pe vârful degetului meu Dar fiind încă ameţit de intrarea într'o nouă lume, lui necunoscută, simţind poate şi o nehotărâtă temere de om, fluturele, apropiinpu-se de mâna mea, bătù speriat din aripi, fugì şi în cele din urmă căzu pe pardoseala odăii, sfârşit de oboseală. Mă întrebai, plină de grije, cum să hrănesc această mică vietate. Şi intr'adevăr nu mă pricepeam de loc; cei din casă nu ştiau mai mult ca mine; ba încă, la gândul de a hrăni, a creşte şi domesticì un flu-

*

ture, toţi râdeau de mine. Pe dată însă îmi adusei aminte de vorbele poetului: «Fluturii se hrănesc cu sucul florilor». Incercai deci să formez un fel de suc dulce, nectar, amestecând miere cu apă de roze, din care pusei câteva picături pe mugurul revărsat al unei mici plante de casă, pe care apoi îl aşezai aproape de flutur.

«Spre marea mea bucurie, văd că peste puţin timp fluturele îşi întinde aripele, zboară, se învârteşte împrejurul mugurului şi în cele din urmă se aşează pe el, sugând mustul cu lăcomie. Nu trecură nici două săptămâni, în care îi dădusem această îngrijire, şi ocrotitul meu, fiind cu totul îmblânzit, venea să se aşeze pe mâna mea, liniştit şi mulţumit. Ii detesem numele de Psiche, pe care şi-l cunoştea, de oarece venea la mine numaidecât când îl strigam.

«Cei doi fluturi trăiră pe lângă noi, până în clipa când pământul îşi îmbrăcă haina podoabelor sale primăvăratice. Atunci mi se spuse că micii mei ocrotiţi n'aveau de trăit decât o lună sau două şi că ar fi crud din parte-mi să-i ţiu închişi. De aceea pusei cutiuţa cu ei pe poliţa dinafară a ferestrei. Trecură astfel mai multe zile; micii mei ocrotiţi nu îndrăzniau să zboare afară din culcuşul lor. Credeam astfel că am dreptul să mă mândresc, că fluturii mei, — dintr'un simţimânt de dragoste pentru mine, — vor voi să rămână totdeauna robii mei. Insă vai! într'o bună dimineaţă îşi întinseră aripele, zburară şi se pierdură în văzduhul cel liber. In seara acelei zile veniră iarăşi, însă în dimineaţa următoare zburară din nou, de astă dată poate pentru totdeauna!...

Totuşi Păun şi Psiche nu se depărtau de loc din grădină. Când îi chemam, ei alergau să se pună pe mâna şi pe capul meu. Trecu vara, veni Septembre cel rece şi furtunos. Intr'o dimineaţă, iată cei doi fluturi pe marginea ferestrei; le deschisei, intrară şi îşi reluară în stăpânire culcuşul lor cel călduros pentru iarnă!... Sermanii mititei!.. ce deosebire între starea lor de acum şi între cea din timpul plecării. Aripele cele strălucitoare ale lor, obosite şi mototolite, îşi perduseră strălucirea şi lustrul lor ca de aur! N'am nevoie să mai spun că, cu cât îi vedeam mai nefericiţi, cu atât mai mult îi iubeam!...

In iarna aceea dormiră foarte mult. Cu toate acestea băgasem de seamă că le plăcea s'audă cântece şi convorbiri şi să fie mişcaţi în sus şi în jos pe vârful degetului; mişcarea asta poate că le aducea aminte mişcarea florilor bătute de adierea uşoară a vânturilor din timpul verei!..

Lunile trecură unele după altele. Sosi şi luna lui Iunie; le deschisei din nou închisoarea. Inchişii noştri plecară afară cu mare bucurie, vai! însă spre nenorocirea lor! In urma unei furtuni grozave, găsii pe poliţa din afară a ferestrei corpul neînsufleţit al drăguţei mele Psiche. Zadarnic mă mai încercai eu s'o readuc la viaţă; schinteea cea misterioasă, care-i

detesă frumuseţea, mişcarea, şi memoria, se reîntorsesă la creatorul său!..

Păun nu se mai reîntoarsă. Fost-a el jertfa vr'unui vrăjmaş, murit-a de bătrâneţe, uitat-a pe vechii săi prieteni!.. Nu ştiu!..

— O! tată! Nici odată nu ne-am fi putut închipuì una ca asta, ziseră amândoi copiii, plini de mirare!..

— Şi pre cum vedeţi, aţi fi făcut o mare greşală, copiii mei, răspunse tatăl. In lumea asta, putem căpăta rezultate surprinzătoare prin bunănătate; însă numai prin bunătate şi blândeţe şi nici de cum prin răutate sau cruzime.

P. PĂNOIU.
Învăţător — Gorjiu.

Dumnezeu dă paserilor hrană, dar ele trebue să sboare după dânsa.

LOCUITORII PREISTORICI AI PEŞTERILOR.

Chipul de pe pagina 108 ne arată cum trăiau demult locuitorii peşterilor din «epoca de piatră», adică din vremurile străvechi, când oamenii nu cunoşteau şi nu foloseau decât unelte de os şi de piatră. Multe mii de ani au trecut de atunci, nici o dovadă scrisă, nici o poveste sau legendă nu ne spune despre felul popoarelor sau de numele lor. Numai oasele morţilor lor, numai rămăşiţele uneltelor lor de peatră sau de os, găsite prin lutul sau nisipurile de prin peşterile ce le-au servit drept locaşuri şi unele urme de-ale muncei lor, precum cioburi, hârburi de diferite vase, mai dau ochiului ager al omului de ştiinţă oarecari semne ale obiceiurilor şi ale vieţei oamenilor preistorici. S'au găsit în multe peşteri deosebite feluri de rămăşiţe ale restrămoşilor noştrii, unele, cum sunt ciocanele şi securile de piatră de o frumuseţe uimitoare. După cum vedem din ilustraţia noastră oamenii preistorici cunoşteau focul. In jurul unei vetre făcută din bolovani stă familia cea numeroasă. Dar ei nu cunoşteau întrebuinţarea metalelor, nu se îndeletniceau cu lucrarea pământului; locuitorii peşterilor trăiau

numai din vânat. Pricepeau numai să-şi prindă prada în gropi sau curse, apoi animalele prinse le omorau şi le mâncau. Trăiau în duşmănie cu toate animalele, din care nu îmblânziseră pe nici unul, nici chiar pe câne nu şi-l făcuseră încă tovarăş credincios. Din ăşchiile oaselor de animale i-şi făceau ace şi cuţite de tăiat, din oasele mari i-şi pregăteau altfel de unelte sau arme. Duşmanul cel mai mare al omului preistoric însă era ursul sau chiar leul, pe care cu greutate îi goniau din peşterele unde se scutiau şi ei, şi pe cari le folosiau drept case de locuinţă. O falcă cu colţul cel ascuţit al unui urs le servia oamenilor preistorici de obiceiu ca armă puternică pentru a ucide vr'un cerb sau căprioară. Colţul servia drept custura unui cuţit, cu care crapau oasele spre a-şi face din ele cuţitaşe sau altfel de unelte mai mici. Pieile şi blănurile animalelor omorâte le serviau de îmbrăcăminte şi aşternut, din sgârciuri făceau sfori şi aţe cu care coseau pieile, sau legau petrile ascuţite la vârfurile lăncilor şi săgeţilor. Dinţii şi alte părţi de oase le purtau la grumaz drept podoabă.

Viaţa aceasta simplă însă întărea pe restrămoşii noştrii şi de multe ori cu puterea ce o aveau învingeau chiar animalele cele mai fioroase.

FRUNZE DE TOAMNĂ.

Nu e vorba aci de a face poesie asupra frunzelor, ci numai de a face cunoscut cât mai mult pricinile, care fac ca frunzele verzi ale arborilor să capete coloraţiuni atât de vii şi diferite, când vine toamna şi începe să cadă bruma.

Adesea ori, pe acelaşi arbore, vedem alături de verdele închis al frunzei încă în putere, roşul viu, violetul şi galbenul frunzei de toamnă brunul, cafeniul, cenuşiul şi chiar negrul frunzelor uscate, o înfăţişare deosebită, care dă codrilor şi dumbrăvilor, acel farmec al toamnei cântat de poeţi şi închipuit de pictori în tablouri, sub lumina palidă roşcată a soarelui de toamnă.

Impresiunea foarte puternica şi neuitată pe care ne-o produce pri-

veliştea unei păduri toamna, este acea de tristeţe, de linişte, ce urmează după o muncă încordată. Vioiciunea culorilor pe care le îmbracă frunzele unor arbori şi foile unor ierburi ni se arată ca cea din urmă luptă a lor de a'şi recăpăta strălucirea din timpul verei, ca o privire de recunoştinţă către soarele binefăcător. Curând însă neputincioase se pălesc îngheţate de frigul ucigător al ernei, se pleacă în jos ca nişte braţe ostenite şi îmbătrânite, până ce vântul le smulge de pe tulpina pe care se născuse şi pe care au împodobit'o prin strălucirea lor în timpul primăverei şi a verei.

Coloraţiunile acestea ale frunzelor de toamnă şi schimbările pe care le sufer celulele, care formează ţesutul lor, trecând de la verde la diferitele colori, pe care le observăm, au fost obiectul cercetărilor pe cât de amănunţite şi de migăloase, pe cât de interesante, din partea unui botanist american M. A. Woods.

Culoarea verde a frunzelor este datorită unei materii numită clorofilă, care se găseşte în celulele frunzei, adică în nişte săculeţe aşa de mici, în cât cu ajutorul unui microscop, care măreşte de 150—200 ori, abia le vedem. Clorofila aduce un mare serviciu plantelor, pentru că prin ajutorul ei, frunzele pot absorbi din aer gazul numit acid carbonic pe care'l descompun, ca să-i ia carbonul, cu ajutornl căruia planta îşi face ramuri, frunze, flori etc., iar oxigenul, care rămâne, este dat înapoi aerului, pentru ca în urmă animalele respirându-l să se prefacă iarăşi în acid carbonic.

Clorofila, nu este totdeauna răspândită fără nici o regulă în lichidul ce umple celulele şi care se numeşte *protoplasmă*, ci la cele mai multe din plante ea conţine nişte corpuşoare de forma oului, mai mici ca celelalte (câte 20 — 30 într'o celulă), răspândite întrânsele în diferite moduri, după cum lumina care cade pe frunze este mai puternică sau mai slabă. Fie care grăunte cu clorofilă este acoperit de un strat de protoplasmă mai tare.

Pe lângă clorofila verde în celulele plantelor se mai găseşte o altă materie de culoare galbenă, numită *xantofilă*, ba la unele plante găsim pe lângă clorofilă şi xantofilă şi grăunţe ce conţin o culoare roşie, la la altele albastră, brună, violetă etc.

M. A. Woods a căutat să'şi dea seamă, cum se nasc diferitele culori ale frunzelor toamna, când încetează circulaţiunea sucului sau sevei în frunze, cu alte cuvinte cum se preface culoarea verde a frunzei în roşie violetă, galbenă etc. Ca rezultat a cercetărilor lui, Woods dă această explicaţie interesantă.

Culoarea verde a frunzelor, cari au în protoplasma celulelor lor corpuşoare culorate diferit, nu este culoare simplă. Ea este compusă din

diferitele culori ale corpuşoarelor, la care se adaugă culoarea albăstrue sau negricioasă a învelişului celulelor din ţesătura frunzei. Cât timp frunza este vie, fiindcă corpuşoarele de clorofilă sunt mai numeroase, culoarea ei va fi verde.

Pentru a face şi mai vădit acest adevăr, el a şi reprodus culoarea verde a frunzelor de arbori printr'o experienţă simplă. A luat un glob de cauciuc, cu învelişul subţire şi străvăzător, colorat în negru-vânăt, ca pereţii celulelor; a umplut globul cu albuş de ou amestecat cu apă, aşa ca să imite protoplasma, pe care a culorat'o cu puţin roşu şi cu grăunţe foarte fine de culoare verde, la care a adăogat un praf alb insolubil şi o culoare galbenă. Când cineva privea acest glob astfel umplut, prin transparenţă, i se părea că este de culoare verde, la fel cu acea a frunzelor.

Se înţelege acum, că dacă printr'o întâmplare oarecare, precum prin lipsa de căldură sau prin încetarea de nutrire a plantei, una din materiile colorante, cari ajută la formarea culoarei generale a frunzei, dispare, cele-l'alte îi vor da o culoare cu totul diferită de acea pe care o avea înainte. Astfel, dacă dispare clorofila verde, păreţii albăstrui ai celulelor şi substanţa colorantă roşie, vom avea o frunză de o frumoasă culoare galbenă; dacă toate substanţele cu culori vii dispar, va rămâne numai culoarea brună cafenie a învelişurilor celulelor ţesutului vegetal, şi frunza capătă înfăţişarea de frunza moartă, şi aşa mai departe.

Când dau cele d'intâi geruri, vegetaţia plantei şi a arborelui încetează; frunzele însă nu mor dintr'odată, ci, dacă gerul nu este prea aspru şi bruma nu este prea groasă ca să îngheţe substanţele din frunză, se începe un şir de schimbări chimice în frunză şi un fenomen de fermentaţiune atacă materiile colorante de cari am vorbit mai sus, şi le schimbă, le oxidează, dând naştere la diferite culori cu atât mai vii şi mai strălucitoare, cu cât frigul creşte mai încet.

O altă cauză, care produce coloraţiunile vii, arătată de M. A. Woods, este că unele frunze, precum cele de paltin, cari conţin o cantitate mare de zahăr, trec, înainte de a se usca, prin prea frumoase şi bogate coloraţiuni, astfel devin violete, albăstrui, roşii, galbene, cari de cari mai plăcute.

Din contră, frunza de stejar trece deadreptul la culoarea brună, fiindcă conţine mult tanin, şi taninul oxidându-se în timpul fermentaţiunei deosebitelor substanţe din frunză, se preface într'un corp de culoare brună, care nu se deosebeşte mult de culoarea frunzei moarte.

De aci urmează, zice Woods, că prin fermentarea zahărului, a clorofilei şi a altor substanţe chimice din plante, se pot produce diferite culori, cari schimbă culoarea verde a frunzelor, de îndată ce timpul vegetaţiunei a încetat.

De asemenea, se observă, că în toamnele geroase, frunzele nu trec prin culori frumoase, pentru că frunzele mor repede şi nu este timp ca fermentaţiunea şi oxigenul să producă culorile cele frumonse; dinpotrivă, când toamne este lungă, cu zile călduroase, cu cer senin, atunci feliurimea şi vioiciunea culorilor frunzelor de toamnă este foarte mare.

Inainte de a sfărşi, vom mai spune pentru cei ce admiră aceste frumoase culori în frunze, că este un mijloc uşor de a păstra frunzele cu culorile lor strălucitoatoare, roşii, albe, violete, galbene etc, dacă se culeg înainte de a cădea şi deci în momentul când culorile sunt în toată splendorea lor, şi dacă se aşează cu grijă, una câte una, între două hârtii sugătoare, şi se apasă cu o greutate mai mare, precum cu 5—6 cărţi groase. Este de trebuinţă ca frunzele să-şi peardă umezeala cât mai repede, căci altfel ele se colorează în brun ca şi cum ar fi lăsate pe arbore. După 1 sau 2 zile ele se usucă pe deplin şi îşi păstrează culoarea ani întregi.

A şti ce este bun şi drept şi a nu le face, insemnează a nu avea curaj.

CONFUCIU.

POMUL NERODITOR.

Un ţăran avea un frate la oraş, care era grădinar şi poseda o minunată grădină, plină cu pomi frumosi şi roditori. Toată lumea lăuda arta lui în pomărie şi roadele cele gustoase ale pomilor săi.

Intr'o zi veni la dânsul fratele său şi se minună mult de pomii aşezaţi în rânduri regulate, crescuţi frumos, drept şi netezi ca lumânările de ceară.

Atunci îi zise grădinarul: «Vezi frate, îţi dau şi ţie un pom, cel mai bun ce-l am în pomăria mea, de care să te bucuri şi tu şi copii de copii tăi. Apoi chiamă un ucenic, îi arată pomul şi-i zise să-l desgroape.

Ţăranul se bucură foarte mult de acest dar şi-l duse acasă la el.

A doua zi însă o mare îndoială se trezi în sufletul lui, fiindcă nu se putea hotărâ unde să planteze pomul cel scump.

Căci se gândì el astfel: «dacă îl plantez colo sus pe deal, îl văd trecătorii şi merele cele rizitoare îi vor ispiti şi o să mi-le fure. Dacă îi plantez în apropierea uşii casei mele, nu sunt sigur de copii mei şi de slugi».

Aşa tot gândindu-se se hotărâ în urmă să-l planteze în dosul şurei, în spre miazănoapte, zicându-şi: «Aici nu o să-l zărească nimene». Şi se bucura omul nostru de înţelepciunea lui.

Dar ce să vezi? Pomul nu făcuse nici un rod în anul cel d'intâi, şi nici în al doilea. Supărat atunci chemă pe fratele său, grădinarul, la dânsul, îl certă şi-i zise: «Tu m'ai înşelat; în loc să-mi dai un pom roditor, mi-ai dat un copac scorburos şi neroditor; iată, este al treilea an şi n'a produs altceva de cât frunze». Atunci grădinarul văzând unde erà aşezat pomul, rise din toată inima şi-i răspunse: «Eu mă mir că ai plantat pomul aici, unde îl bate iarna vântul cel rece de miazănoapte, unde nici lumina, nici căldura nu-l ajunge în timpul verei. Aşa cum să i se desvolte florile şi să se coacă fructele. Firea pomului ăstuia este nobilă şi rămâne şi el tot nobil, dar tu l'ai plantat cu inimă rea şi bănuitoare. Cum aştepţi acuma să culegi roade nobile şi înveselitoare de inimă?».

(După Herder). TUŞA TILDA.

PAŢANIILE A TREI EPURAŞI NEASCULTATORI.

De mult, de aproape o sută de ani, trei mici epuraşi trăiau cu mama lor într'o pădure mare şi frumoasă. Ei aveau o ticnită locuinţă şi hrană multă şi bună şi apă proaspătă.

Nimic dar nu le lipsea şi cei trei mici epuraşi ar fi putut fi fericiţi, dacă ar fi fost tot buni şi ar fi ascultat de mama lor; din nenorocire însă fuseseră neascultători. Buna lor mamă nu da voie nici odată copiilor ei, să iaşă afară în

câmp, fără de ea, şi într'o zi în care trebuia să se ducă la bâlciu, fu silită să-i lase singuri acasă şi-i povăţui să nu iasă nici un minut şi nici să lase să intre cineva până nu se va reîntoarce ea acasă.

Dar abia plecase, şi epuraşul cel mai mare zise către ceilalţi :

— Mama o să stea mult, aide să mergem să facem o plimbare prin pădure ; n'o să ni se întâmple nimic.

Aşa alergară neascultători epuraşi la poartă, o deschiseră şi o luară la fugă prin pădure şi câmpie. Abia făcuseră însă câţiva paşi, când cel mai mic zări un măr roşu şi mare, care părea aruncat aşa, lângă o tufă deasă.

Toţi trei alergară acolo şi cel mic strigă :

— Ian uitaţivă ! Ce frumoasă minge roşie. Ce-o fi oare?

— Este un măr, prostule, — zise unul dintre fraţi, — şi e bun de mâncat.

La aceste vorbe, toţi trei se repeziră asupra mărului. Mărul acela însă era o cursă, o înşelătorie făcută dinadins, pentru a ademeni pe prosti, ca epuraşii noştri.

Acel măr ascundea deci o cursă, pusă de câţiva copii ; aşa că abia puseră cei trei fraţi labele pe el şi nişte cleşte căzură pe labele lor dinainte, şi-i strânse aşa de tare că nici unul dintre ei nu se putu scăpa. Închipuiţi-vă spaima lor !

Noroc însă, că la urletele lor disperate alergă un prietin al mamei, care se întâlnise cu ea prin târg, şi care tocmai acum se reîntorcea acasă. El alergă îndată să vadă ce se întâmplase şi simţi o mare milă pentru cei trei prosti, aşa că s'apucă să-i libereze. Cleştele era greu de desfăcut, dar bătrânul epure cunostea secretul aşa că după multă osteneală reuşi să-i scape. Tot el a fost aşa de bun şi a adus acasă pe cei trei epuraşi, ce plângeau şi schiopătau.

Sărmana mamă, abia sosise acasă, şi după ce strigă în zadar pe copii ei, eşi să-i caute. Când îi văzu venind plini de sânge şi plângând, nu zise nimic le legă cu grijă labele bolnave, ş'apoi îi puse pe toţi trei în pat, fără mâncare.

Puţine zile în urmă după această întâmplare, pe când mama celor trei epuraşi era ocupată cu pregătirea prânzului, cei trei neascultători scăpară din nou.

De astă-dată însă, ei nu aveau de gând să se depărteze mult, se opriră aproape de casă şi începură a sări şi a alerga unul după altul pe sub arbori.

Din nebunia jocului se opriră însă deodată, căci unul din ei chemă pe ceilalţi ca să le arate un măr foarte mare, galben, care sta atârnat, cu o sfoară, de ramura unui arbore.

Cei trei epuraşi începură a se învârti în jurul arborelui, observând că mărul era cu totul altfel că cel d'întâi ; era galben în loc să fie roşu, şapoi era de trei ori mai mare.

— Asta nu poate să fie o cursă, — zise cel mijlocan, — de oarece nu e pe pământ.

După multă gândire, cei trei fraţi se hotărâră a apuca cu dinţi din măr o bucăţică mică, fără a-l face să cază jos la pământ. Abia însă îl atinse unul din ei şi repede se lasă în jos un fel de colivie, făcută din sfoară, ca o plasă şi cei trei prosti rămaseră închişi înăuntru, fără a mai putea scăpa, cu toate că se sbăteau grozav.

Nu se poate închipui desperarea lor. Nu îndrăzneau nici să strige după ajutor, de frică să nu fie auziţi de mama lor, şapoi să-i pedepsească cu asprime pentru neascultare. Mama, în acest timp, băgase de seamă lipsa copiilor săi, şi începu a-i striga.

Cei trei epuraşi auziră vocea ei şi îndată frica de a fi lăsaţi în cursă birui frica de pedeapsă, şi toţi trei începură a striga:

— Suntem aici mamă, aici!...

Luându-se după voci, mama-i găsi şi într'un minut îi şi scăpă.

După ce îi duse acasă, îi culcă iar fără mâncare, apoi le spuse că în acea seară va da o mare serbare, şi că drept pedeapsă nu le dă voie să ia şi ei parte, căci era tare tristă fiindcă erau aşa de neascultători, dar avea nădejde că pedeapsa de astădată îi va cuminţi.

Puţin mai în urmă, sosiră oaşpeţii veseli şi muzicanţii începură să cânte şi jocul începu cu foc. Cei trei epuraşi neascultători singuri, în întunerec în patul lor, auziau muzica şi zgomotul petrecerei şi suspinau amar, dar mai greu le-a fost, când mirosul cel bun de mâncări pregătite pentru masă, se răspândi până în odăiţa lor. Erau morcovi, varză, zahăr şi prăjituri de tot felul. Atunci cei trei lacomi, cari nu mâncaseră decât pâne şi băură apă, începură a plânge şi plânseră până ce adormiră.

Şi acum aţi crede poate, că în loc să fie trişti că n'au ascultat de mamă, aceşti trei mici epuraşi erau supăraţi pe ea, fiindcă îi pedepsise! Dar pentru a arăta supărarea lor, dimineaţa cei trei ştrengari, profitând de somnul mamei lor, care era obosită, o luară iarăşi la fugă şi se duseră să se joace înc'odată prin pădure.

Erau foarte depărtaţi de casă când auziră lătrături apropiate şi nu mult în urmă, eată că văzură alergând spre ei doi copoi mari. La ce fugă se deteră bieţii epuraşi vă puteţi închipui! Înainte însă ca ei să poată ajunge la casa lor, cei doi câni erau aşa de aproape, că nu mai era nici o speranţă de a scăpa.

Tocmai în acea clipită fratele cel mai mare zări la câţi-va paşi un trunchiu de arbore, căzut jos, şi care păreă îngăurit într'o parte şi într'alta. Epuraşul şopti fraţilor să-l urmeze şi într'o clipă dispăru în scorbură. Cea din urmă coadă abia dispăruse şi cânii sosiseră şi ei.

Ei voiau să prindă epurii, dar gaura trunchiului era prea mică pentru dânşii, şi cânii atunci, s'aşezară unul la un capăt al trunchiului altul la celalat pentru a'l păzi, şi a aştepta ca epuraşii să iasă din ascunzătoare.

Ce ceasuri grele n'au fost acestea pentru bieţi epuraşi! Cât le părea de rău, că n'au ascultat de mama lor! Vor mai vedea-o ei? Se vor mai înapoia ei acasă sănătoşi şi teferi?

Trecu mult timp până sosi noaptea. In sfârşit cei doi câni obosiţi de aşteptare plecară. Atunci unul din epuri

scoase capul pe o parte şi altul pe cealaltă şi, când fură încredinţaţi că duşmanii lor au plecat, eşiră afară şi alergară spre casă, ca şi când ar fi fost goniţi iar de câni.

Sărmana lor mamă îi căutase prin toate părţile, şi era tare îngrijată, căci îi ştia ce nebuni erau.

Ar fi trebuit să-i pedepsească rău de tot, dar, acum era atât de fericită, că-i vedea reîntorşi sănătoşi, şi apoi şi cei trei epuraşi erau aşa de speriaţi, că-i făgăduiră cu sinceritate că nici odată nu vor mai pleca, ci vor asculta întotdeauna de dânsa.

Cei trei fraţi, îşi ţinură promisiunea şi numai eşiră din casă şi din grădină fără mama lor, şi astfel petrecură restul vieţei în tovărăşia ei, totdeauna fericiţi şi mulţumiţi.

Roma.

CREDINŢA SLUGEI.

Era în timpul ernei. Un domn bogat mergea într'o sanie către un orăşel unde avea o afacere. El era însoţit numai de sluga sa: Iacob, care mergea călare înaintea saniei. Mai înainte de a ajunge în oraş, aveau să treacă printr'o pădure mare, singuratică şi mai era şi seară. Sluga propuse stăpânului său să'nopteze în hanul care se afla la intrarea în pădure, căci în pădure erau lupi mulţi şi fiarele se arătau cu totul furioase, pentrucă earna era grea. Stăpânul însă îl dojeni, deoarece credea sluga sa sătulă de drum şi se restì zicând, că trebueşte neapărat să meargă în oraş. Şi astfel urmară drumul lor înainte în goana cailor. Pe când mersese abiă o bucată prin pădure, stăpânul auzì în urma sa un urlet şi când se întoarse, văzù o haită de lupi, care venea în goana mare în urma săniei. «Iacobe, Iacobe», strigă el, «lupii, lupii»... Credinciosul său Iacob nu răspunse nimic, ci liniştit, lăsă pe stăpânul său să meargă cu sania înainte iar el călare rămase între sanie şi lupi, scoase pistoalele şi din timp în timp trăgea în ei. Prin aceasta înspăimântă câtva timp dobitoacele- In cele din urmă i să isprăvise praful şi când lupi se aruncară iarăşi

asupra lor, zise: «Stăpâne, sunt nevoit să mă sui în sanie şi să jertfesc calul meu, altfel suntem pierduţi». «Fă cum voeşti», răspunse stăpânul şi într'o clipă sări de pe cal şi se suì în sanie, ţinu calul său de frâu, până ce lupi veniră aproape de el, apoi îl lăsă pe seama lor. Se părea, că prin acest lucru călătorii îi lăsase în urmă; însă nu după mult timp, o parte din lupi, alergară iarăşi urlând după ei şi câţiva, voiau chiar să sară în sanie, Stăpânul vedea că în curând o sa fie perdut. Atunci Iacob zise: «Stăpâne, acuma voi face în numele Domnului şi cel din urma lucru, pentru d-ta. Iată se văd luminele oraşului, d-ta poţi ajunge acolo. numai dacă aşi opri fiarele pe loc, pentru câteva minute. Te rog, îngrijeşte de femeea şi de copii mei! Rămâi cu bine şi mulţumeşte lui Iacob! şi zicând aceste cuvinte, scoase sabia, sări din sanie şi se aruncă în mijlocul lupilor. Aceştia fiind răniţi năpădiră furioşi asupra lui şi în cele din urmă îl învinse. Stăpânul său în acelaş timp scăpase nevătămat. Acesta îndată ce ajunse în oraş, luă cu sine oameni şi se întoarse repede în pădure, dar nu găsì decât oasele credincioasei sale slugi. El le adună şi porunci să fie îngropate. Din acel timp se îngriji de femeea şi de copiii lui Iacob ca un părinte şi fu pentru toţi servitorii săi un stăpân prietenos şi milos mărturisind adeseori cu lacrămi în ochi că o mare părere de rău îl cuprinde când se gândeşte la credincioasa-i slugă.

(Tradusă din l. germană.)

VIRGIL I. HERDA.

SCURTE ŞI MARUNTE.

Din istoria hărţilor.

Fie-care ştie că trebue să-şi punâ ceva silinţă când are să facă vre-o hartă la geografie. Mulţi sunt care habar n'au de când au început oamenii a face hărţi şi nu-şi pot da seama cum au ajuns să le desemneze aşa de exact pe hârtie. Cea mai veche hartă cunoscută este un plan al oraşului Roma, care s'a găsit săpată pe o tablă de marmoră lipită la început de un zid al forului roman, ca să o poată vedea şi studia ori-care cetăţean. S'au mai găsit şi alte hărţi vechi ale pământului sau ale unor ţări. Chiar şi Grecii cei vechi cunoşteau hărţile, ceea-ce se dovedeşte dintr'un loc al unei piese de teatru a lui Aristofane, întitulată «Norii», unde un elev al filosofilor sofişti aduce pe scenă o hartă a pământului şi arată pe dânsa unde este Atena şi alte oraşe. Un avânt mai

mare s'a făcut în arta de a lucra hărţile, numită cartografie, când învăţatul Dicaearch din Messana, care a trăit de la 350—290 înainte de Christos, a introdus în hărţi linia paralelă ce trece prin insula Rodus. Alte reforme de a reprezenta suprafaţa pământului avem a le mulţumi învăţatului Ptolomeu din Alexandria, care cu drept cuvânt este ţinut de cel mai mare cartograf al anticităţii.

* * *

Moşu povestia cu plăcere basme pline de învăturі şi Mişulică asculta cu mare plăcere şi atenţiune. Intr'o seară stetea pe genunchii moşului când ne povestea despre Adam şi Eva, cum au trăit aşa de veseli în raiul cel frumos până când în fine D-zeu i-au gonit de acolo. Şi moşul zise: «Pentru neascultarea lor de porunca lui D-zeu au fost daţi afară din grădina cea încântătoare, din rai!».

Mişulică însă rise atunci foarte şiret şi moşul întrebându-l serios: «Spune-mi copile ce rizi, ce îţi pare aşa de ris?» — micul ştrengar răspunse: «Moşule, ce proşti au fost ei! Eu în locul lor aş fi sărit iarăşi gardul în grădină».

PETRECERI ŞTIINŢIFICE.

A face apa să fiarbă suflând într'însa printr'o ţavă.

Cred că cititorii noştrii ştiu că apa fierbe mai lesne pe vârful munţilor de cât la şes. Aşa s'a găsit s. es. că pe muntele St. Gothard fierbe la 92 grade, iar pe vârful lui Mont Blanc chiar numai la 85 grade Celsius, pe când la şes sau la marginea unei mări termometrul va arăta 100 grade când apa fierbe.

Pricina ca pe munţi apa fierbe mai curând este, că aerul apasă mai puţin asupra corpurilor ca în ţinuturile şesoase.

Dacă însă asupra apei s. es. n'ar apăsa aerul de loc, sau am pune apa într'un vas, unde nu este de loc aer, prin urmare nici apăsare, atunci ar fi de ajuns căldura mânei noastre, să facă ca apa să fierbă. Voim acuma să arătăm un experiment cum putem să facem ca apa să fiarbă suflând asupra ei prin o ţavă.

Spre acest scop luăm o sticlă cu dop tot de sticlă, care se potriveşte pe deplin în grumazul ei, o umplem cam trei din patru părţi cu apă, o aşezăm

apoi fără dop într'un vas (cratiţă) cu apă sărată şi punând'o la foc o încălzim până ferbe. Apa sărată fierbe la 109 grade, o căldură destul de mare, care să facă a fierbe apa din sticlă la 100 grade.

Indată ce apa din sticlă fierbe, punem repede dopul—pe care mai întâi l'am uns cu niţel gumi arabic—şi o lăsăm să se răcească, adică până este numai călduţă. Atunci luăm ţava şi suflăm deasupra sticlei şi spre mirarea noastră vom observa că apa începe iarăşi a fierbe. Pricina este următoarea: prin suflare se produce deodată în sticlă o răcire mai mare, dar tot odată din causa condensării vaporilor şi o apăsare mai mică. Dacă punem acuma o bucată de ghiaţă pe sticlă, sau turnăm peste sticlă apă rece, atunci vedem apa fierbând mai repede, căci cu cât golul de aer în sticlă e mai mare, fierbe şi apa la o temperatură mai mică. Sticla aşa preparată însă ne poate servi şi la un alt experiment interesant. Dacă scuturăm bine sticla cu apă, atunci simţim par'că n'ar fi întrînsa apă, ci un corp tare, ba simţim chiar un fel de ciocăneală tare. Acest fenomen este pricinuit de faptul că în locul unde nu se găseşte de loc aer sau numai foarte puţin nici apa nu mai conţine aer şi deci loveşte sticla cu mai mare putere.

Aritmogrif.

	7	9	23	1	17
	15	9	17	1	10
	22	9	23	1	17
	16	21	13	23	16
	23	12	24	15	9
	20	13	5	21	16
		9	6	16	22	9

Ţară

Nume de om

Carte relig. la turci (inversă)

Animal

Ţară

Animal

Oraş (în Grecia)

Literile de la început citite de sus în jos dau numele unei Zeiţe la Romani.

L. A. V.

Numele celor ce vor deslega acest Aritmogrif se va publica în numărul 7.

Ghicitoare.

Am trecut pe lângă o baltă, să zicem balta lui Renea, şi am văzut un cârd de raţe pe apă:

Două înaintea ălei din urmă,
Două în urma ălei dinainte
Şi una între cea dinainte şi cea din dărăt.

Câte erau de toate?

Auzită de le ţăranul Ion M. Vică din Boureni, judeţul Dolj. — Propusă de **Renea**.

Deslegarea se va spune în No. 7.

La Redacţia „AMICULUI TINERIMEI“ se găsesc de vânzare exemplare complecte şi legate frumos, anii II, III şi IV, fiecare cu preţul de Lei 4.

Domnii, cari doresc a se abona pentru anul corent, care începe cu 1 Octombre, sunt rugaţi a trimite de urgenţă abonamentul.

Domnii, cari au primit numerile apărute sunt consideraţi ca abonaţi şi îi rugăm a ne trimite abonamentul.

Direcţiunea „AMICULUI TINERIMEI“ roaga pe toţi iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară şi pe înţelesul tuturor.

Tot ce priveşte abonamentele, expediţia, etc., se va adresa Institutului de arte grafice „MINERVA“, Bucureşti, Bulevardul Academiei, No. 3. Ce priveşte redacţia, se va adresa d-lui I. MOISIL Bucureşti, Şoseaua Kiselef, No. 3.

Poşta Redacţiei.

I. Draguş. — Buc. Fiecare poveste trebue să aibă ca închieere o morală. Această trebue să se scrie foarte lămurit. Pofteşte la redacţie într'o după amiazi.

Se va publica cu schimbări.

I. I. Dem. — Ploeşti. Rândurile ce ai trimis ar fi bune numai dacă s'ar alătura la o istorişire oarecare. Aşa e o simplă descriere, care nu se leagă de nimic şi-i păcat.

A. Bruneanu. — Brăila. Se vor publica la timp.

I. Sadoveanu. — Asta-mi place. Se va publica. Mai răscoleşte prin biblioteca tatălui Matale, o să găseşti poate şi mai frumoase lucruri.

Niţă Cârstea. — Am primit. Aşteptaţi răspunsul meu.

Tinerilor! răspândiţi revista voastră cât puteţi mai mult.

Păstraţi numerile spre a le lega la sfârşitul anului!

A APĂRUT:

Calendarul „Minervei"

PE 1908

Este al X-lea an de apariţie al acestei utile şi foarte frumoase publicaţiuni periodice. Este, fără îndoială, cel mai preţios Calendar, recunoscut astfel de toate ziarele şi revistele române. Neîntrecut ca execuţie technică, împodobit cu cele mai reuşite icoane din viaţa culturală şi politică, coprinzător de multe şi variate articole literare şi ştiinţifice. Calendarul „Minervei" şi-a câştigat în viaţa cetitorilor români un loc stabil. Conţine şease planşe artistice. *Familia Regală* şi *Familia princiară*. Apoi patru foi artistice de nemuritorul maestru Grigorescu dintre care una în 3 culori *Logofeteasa*, una în 2 culori *Dela păşune*, *Primăvara* şi *Car cu boi* cele mai frumoase perle ale maestrului

Calendarul este consacrat operelor neîntrecutului GRIGORESCU, după a cărui tablouri s'a reprodus peste 150 de bucăţi.

PREŢUL LEI: 1.25

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRĂRIILE

I. 6148

Anul al V-lea No. 6. 15 Decembrie 1907.

Numărul 20 bani

„MINERVA“

❋ INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURĂ ❋

Bd. Academiei, 3 — Str. Edgar-Quinet, 4

BUCUREŞTI

CARŢI POTRIVITE PENTRU TINERIME:

Bălcescu N.: Istoria Românilor	Preţul Lei	1.50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie . .	» »	1.50
Creangă Ion: Opere complecte	» »	1.50
Ispirescu P.: Legende şi Basme . . .	» »	1.50
Ispirescu P.: Povestirile unchiaşului sfătos	» »	1.50
Popovici Aurel: Vorbe înţelepte . . .	» »	1.50
Petrescu Petra N.: Ilie Marin	» »	1.50
Urechiă N.: În Bucegi	» »	1.50
Delatismana: 100 Basme	» »	2.50
Genlis: Povestiri morale	» »	1.50
Livescu: Nu se cuvine	» »	1.50
Mera I. T.: Din Lumea basmelor . . .	» »	3.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

No. 1. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 2. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 3. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 4. Cântarea României à 0.15
No. 5. Istoria Populară a Literaturii Româneşti. . à 0.15
No. 6. Revoluţia lui Tudor Vladimirescu . . . . à 0.15
No. 7. Perderea Basarabiei à 0.15
No. 8. Unirea Principatelor şi Cuza . . . . . à 0.15
No. 9. Mih. Kogălniceanu à 0.15
No. 10. Vasile Alexandri à 0.15
No. 11. Ştefan-cel-Mare . à 0.15
No. 12—13. Istoria lui Mihai Viteazul . . . . à 0.15
No. 14. Revoluţia lui Horia à 0.15
No. 15. Răpirea Bucovinei à 0.15
No. 16. Cum să ne creştem copiii . . . . . à 0.15
No. 17. Păstrarea sănătăţii à 0.15
No. 18. Ce să citim? . . à 0.15
No. 19. Zece Maiu. . . à 0.15
No. 20. Răzb. p. Neatârn. à 0.15
No. 21. » » » à 0.15
No. 22. » » » à 0.15
No. 23. Viaţa Mitropolitului V. Costachi . . . . à 0.15
No. 24. Aritmetică . . . à 0.15
No. 25. Femeile în revoluţia din Rusia . . . . . à 0.15

Sărbători Fericite.

N-rul 6. 15 Decembrie Anul V.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ŞCOLARA

* * * * * CULTURA * * * * *
MORALA, IUBIRE DE NEAM, ŞTIINŢA,
* * * * * MUNCA * * * * *

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECŢIA
D-lui I. MOISIL. — Bucureşti

ABONAMENTUL ANUAL:
În România . . . . . Lei 5
Afară de România . . . Coroane 5

COLINDE

Răsărit'a răsărit
Mândra Stea în Răsărit:
Lumii povăţuitoare,
Tuturor mângăetoare.

Raze d'albe-a sămănat
Pe pământul însetat
De cerească mântuire
Şi de sfântă miluire.

Saltă cetele cereşti,
Cântă glasuri îngereşti,
Şi-n biserici la altare
Se aduce jertfă mare.

Sună clopotul duios
Că azi s'a născut Christos
Pace şi Mântuitor
Neamului suferitor.

De cu seară până-n zori,
Vin la noi colindători;
Faţa ni se'nveseleşte
Inima ne'ntinereşte.

Doamne, mare-i mila ta!
— Bine-te-vom-cuvânta,
C'ai trimis mângâitoare
Sfântă zi de sărbătoare;

Ai trimis pe fiul tău
Vecinic Omul-Dumnezeu:
Sufletul să ne'ntărească
Şi amarul să'ndulcească.

Mintea să ne lumineze,
Greul să ni-l uşureze
Şi să fie d'ajutor
Neamului suferitor!

TRAIAN POP.

CUM SERBEAZA PADUREA NOAPTEA CRACIUNULUI

E ajunul Crăciunului: Omătul cade neîntrerupt în fulgi deşi şi moi. Din ce în ce se întunecă tot mai tare şi iată: Noaptea Crăciunului se coboară pe pământ. Inimioarele în mii de copilaşi se sbat mai puternic ca altădată şi sunt cuprinse de o nerăbdare neobicinuită. Preotul a trecut cu sf. icoană pe la casele credincioşilor şi a prevestit tuturor naşterea Mântuitorului, dorindu-le totodată sărbători fericite!

Copilaşii de vr-o câte-va septămâni au învăţat colinzile şi aşteaptă acum cu nerăbdare să se coboare soarele palid sub munţii afumaţi din apus.

Indată ce au dispărut şi cele din urmă raze, ale soarelui, care sărutând încă odată pământul şi-au luat ziua bună, iată că şi copilaşii sunt gata de drum. Acuma mii de ochişori veseli stau aţintiţi spre ceriul înalt de unde aşteaptă să se deschidă porţile şi să se coboare îngeraşii pe pământ.

Incă nu a întunecat bine, când pe sub fereştile cele înflorite de ghiaţă, în care se oglindeşte lumina din lăuntru şi le dă coloarea unei flăcări de foc presărate cu diamante, auzim glasurile de păserele ale copilaşilor cântând...

«Sculaţi sculaţi boieri mari!
Că vă vin colindători,

Noaptea pe la cântători.
Ei nu vă vin nici cu'n rău,
Ci v'aduc pre Dumnezeu
In scutice învălit,
De maică-sa îngrijit»!

Peste tot pământul domneşte pace, fericire, veselie şi însufleţire!

— Vai şi amar de acei creştini, cari nu simţesc aceasta în noaptea Crăciunului.

Dar ştiţi voi, dragi copilaşi, ce se petrece în noaptea aceasta în pădure? Aci domneşte o linişte ca'n biserică. Copacii în tăcerea lor adâncă pare că se roagă şi ei lui Dumnezeu. Acum încetează a cădea şi fulgii de omăt, ca şi când n'ar voi să tulbure liniştea cea măreaţă.

De odată cerul se limpezeşte din ce în ce tot mai mult. Nourii, cari îl acoperiră în cursul zilei cu un val de nepătruns, se risipesc de sub bolta lui albastră-azurie.

In scurt timp ceriul se împodobeşte peste tot cu o podoabă strălucitoare.

Iată că acum se deschide poarta cea mare de aur a cerului! Într'o haină albă, împodobită cu mii de steluţe scânteitoare, întinzându-şi aripele sale, se coboară îngerașul spre pământ.

Deodată se aud din toate părţile păduŕii nişte şoapte tainice şi încântătoare! Vârfurile copacilor mişcându-se, produc melodii armonioase. Un sunet deosebit de încântător dau şi crenguţele cele învelite în ghiaţă, plecându-se una spre alta, şi cântările înălţătoare ale îngeraşilor se amestecă cu celelalte sunete.

Din toate părţile se aud cântece şi sunete aşa de plăcute şi de drăgălaşe, încât ascultându-le, te cuprinde o tainică simţire, care te face să te închini «Celui prea Inalt» şi să întonezi imnul:

«Mărire întru Ce-l de sus, lui Dumnezeu,
Pe pământ pace —
Între oameni bună învoire!»

BALINTESCU VASILE

TREI POMI DE CRĂCIUN

Înaintea palatului de iarnă al Ţarului rusesc se auzi sunând din o trâmbiţă un marş militar. Grenadirii — cu auritele lor chipiuri de forma tâlfului, în uniforma lor bogată în pazmanterii — săriră la poartă şi aşteptau cu armele 'n mâni. În sunetul puternic al trompetei sositul păşi înaintea soldaţilor, dar el nu erà nici vr'un general, nici guvernatorul Petersburgului, nici chiar vr'un ministru, — erà, ce să vezi, băiatul brutarului, cu coşul plin de pâni pe spate şi în mână cu o boată lungă, pe care erau înşiraţi covrigii. Trompeta nu erà altceva decât cornul său de covrigar, în care ştià el să cânte tot aşa de bine ca cel mai bun cornist de regiment şi să execute melodiile militare, însufleţitoare de luptă.

— Ei, mojicule! Tu ai cântat marşul militar? — îi strigă căprarul, — un om uriaş de un stânjen şi cu o mustaţă groasă, lungă şi ferches răsucită, — supărat şi totuşi umflându-l râsul de această păcăleală.

— Ei, vedeţi! La auzul trompetei mele săriţi mai răpede decât dacă ar năvăli svedienii în ţară.

— Ei, obraznicule! Îndată te sdrobesc de nu pleci de aici,

— Chiar tu î-mi eşti omul, care poate să sdrobească pe cineva! Eu mă prind cu tine că nu eşti în stare nici să rupi covrigul ăsta dintr'o dată în cinci bucăţi.

— Ce? Eu? O tu strengarule! Pe ce ne prindem?

— Să fie ai tăi toţi covrigii rupţi de tine în cinci bucăţele. Pe fie care însă care nu le-i putea rupe în cinci bucăţi să mi-l plăteşţi îndoit.

— Ei, vin'o 'n coa cu boata ta!

Copilul râzând întinse cu veselie boata cu covrigii uriaşului căprar.

Acesta luă unul, ce semănà cu verigile lanţurilor, ce zornăesc la pi cioarele osândiţilor la temniţă grea, şi-l rupse cu o mişcare uşoară. Însă numai patru bucăţi îi rămăsese în mână. Supărat apucă al doilea covrig, apoi al treilea, al patrulea, în urmă, încetul cu încetul, pe toţi ce erau înşiraţi pe boată. Se necăjea în toate felurile, blestema, scrâşnea din dinţi, înholba din ochi, dar degiaba, — el nu putea să sfarme nici un covrig în mai mult de patru bucăţi.

Întreaga gardă se tăvălia de râs şi după fiecare încercare nereuşită hohotul creştea, ba în fine devenì aşa de sgomotos, că se auzi până sus în sălile Ţarului.

Ţarul Petre deschise o fereastră ca să vadă ce este acolo jos.

Se mai întâmplase altă dată, că întrebând împăratul pe soldaţi:

«Bună a fost ciorba?» să răspundă un regiment întreg deodată în cor: «Foarte bună Majestate, fie binecuvântat numele Tău şi al sfântului Vladimir!», dar ca grenadirii săi, dela poarta principală a palatului, să râdă deodată împreună ca la comandă, asta i se părea ciudat de tot.

— Ce se petrece acolo? — strigă Ţarul uimit.

— Afurisitul acesta de covrigar! — sbieră căprarul furios şi prinse pe covrigar de urechi.

— Prindete pe tine de urechi — strigă covrigarul — ca să poţi auzi că Ţarul vorbeşte cu tine.

Aceste vorbe îndrăzneţe făcură să râză însuşi Ţarul.

Noroc, că erà în ajunul Crăciunului, când şi în Petersburg e liber oamenilor să fie veseli. În această zi e liber să râdă şi Ţarul şi soldatul de rând.

— Aduceţi pe băiatul acela aici la mine, — porunci Ţarul şi apoi închise fereastra.

Ţarul tocmai se sculase dela masă. Pe masa cea lungă mai erau încă talgere cu prăjituri şi fructe, iar împrejurul ei şedeau mai multe persoane în uniforme strălucite, când pe uşa cea mare intră băiatul îmbrăcat într'un cojoc, cum poartă iarna pe stradă toţi covrigarii din Petersburg.

Cojocul acesta îi stătea aşa de bine copilului că se părea că era cu mult mai robust decât era în adevăr.

— Tu ai să fii soldat — îi zise Ţarul — în care regiment ai vrea să intri?

— Dacă trebue să fie aşa, atunci în acela, care hrăneşte pe ce ceilalţi — în al brutarilor.

— Bine, covrigarule! Şi ce ai vrea tu acuma? Să mănânci sau să bei?

— Mai întâi să mă uit, să privesc!

Ţarul îi împlinì dorinţa, fiindcă în seara Crăciunului se puteau vedea multe în palatul imperial. Ca în fiecare casă, aşa şi în palatul Ţarului era un mare pom de Crăciun pentru copii, şi mâna mamei, a Ţarinei, împodobise cu toată dragostea crăngile bradului cu fel de fel de lucruri frumoase şi atrăgătoare, cari mişcă aşa de plăcut inimele celor mici şi farmecă atât de viu pe cei bătrâni. La aprinderea nenumăratelor luminiţe de pe pomul de crăciun erau invitaţi copiii nobililor, ai boerilor, celor mai de frunte. Prinţii şi princesele cele mici, conţii şi contesele aşteptau cu modestie împărţirea darurilor, ce avea să o facă şambelanul curţii. El luă de pe pom darurile menite pentru ei şi anume pentru băieţi: soldaţi într'auriţi, pentru fetiţe: păpuşi cu părul buclat şi pe lângă aceste fel de fel de lucruri minunate aduse din ţări streine. Covrigarului i se permise a se uita dintr'un colţ la această

vedere minunată, dar a nu atinge nimica, adică a privi şi a fi liniştit în conştiinţa sa, că din toate comorile acestea el nu va primi nimic.

Ah! ce frumos cal de lemn primise prinţul de coroană, micul Alexe! El se şi aruncă numai decât pe dânsul şi începù a-şi comandà soldaţii în contra... Turcilor. Calul său nechezà chiar, iar muzica soldaţilor săi sunà din trâmbiţi şi bătea tobele.

Sărmane Alexe! Ţie nici prin gând nu-ţi trece acuma, că îndată ce vei creşte mai mare, vei avea să călăreşti pe priciul unei temniţe subpământene şi să comandezi şobolanii din jurul tău!..

După ce se sfârşì împărţirea darurilor pomul fu golit, afară de portocalele şi merele cele rumene, nuci precum şi alte bunătăţi stropite cu picăturile luminiţelor de ceară — cari toate erau menite pentru servitorii curţii

Ţarul întrebă pe covrigar: «Ce pofteşti tu să ai din toate lucrurile aceste frumoase? Şi atunci boierii străluciţi începură a râde pe sub mustaţă în chip batjocoritor de covrigar, ba chiar şi copilaşii boerilor îl priviau cu dispreţ. Covrigarul însă zâmbì şi privind la Ţar îi zise: «Vă rog să-mi daţi pomul acesta!»

— Ce vreai să faci cu dânsul?

— Aş vrea să atârn odată pe el cruciuliţele şi decoraţiile cele sclipitoare ce le poartă boerii aceştia pe piept!

— Ei, al naibei! Cum te chiamă pe tine, flăcăule?

— Alexandru Danilovici Mencicoff!

— Alexandru Danilovici Mencicoff? Tu o să rămâi de-acuma înainte în palatul meu!

Astfel, covrigarul rămase la curtea Ţarului, în scurt timp se ridică la ranguri, la cari un om de rând nici a visà nu îndrăznià. Numele său se răspândì în toată lumea. Capetele încoronate se bucurau de surâsul său, iar vitejii încununaţi de lauri tremurau de mânia lui.

Dar el trădă Ţarului pe ducele Amilca, binefăcătorul său, sub cuvânc㠠ar fi revoluţionar. Bietul duce fu osândit şi executat, iar trădătorul Mencicoff fu răsplătit de Ţar dându-i moşiile lui Amilca.

Apoi Ţarul îl însărcină cu creşterea fiului său cel mai bătrân, Alexe, şi mai târziu cu supraveghierea acestuia în temniţă şi în fine chiar cu decapitarea lui. Şi în alte ţări Mencicoff fu îngrămădit cu onoruri. Astfel, de Austria i se dete titlul de conte, de Prusia titlul de prinţ, Ţarul îl ridică la rangul de duce-regent de Ingermanland. În timpul domniei împărătesei bogăţiile lui crescuseră aşa de mult, încât erau asemenea unui regat. Sub cuvânt că aşa porunceşte legea, punea biruri grele, furà şi răpia, fără a-i păsa.

După moartea împărătesei el devenì tutorele lui Petru al II-lea, de

a cărui fericire și siguranță se îngrija așa de mult, încât îl ținea închis în palatul său propiu, ba voià chiar să-l însoare cu fiica lui.

* * *

Într'o sară de Crăciun, — chiar în aceeași sală în care el, ca copil covrigar, privise odinioară decorațiile de pe piepturile înalților funcționari ai Statului, — se așează iarăși un pom mare de Crăciun, ale cărui ramuri puternice se încovoiau sub fel de fel de jucării, cari îmbucurau numai pe băieții mari. Decorații și cruci pentru vrednicie, săbii de onoare și bastoane de mareșal, chei aurite pentru guvernatorii orașelor și alte astfel de lucruri scumpe. În vârful pomului erà pus un giuvaer strălucitor, care avea mare asemănare cu coroana împărătească, iar jos, prin ramurile cele verzi mai sclipià încă ceva,—erà un portret în ramă de aur masiv, acoperit cu un văl puțin străvăzător, spre a nu se putea deosebi numaidecât: era portretul lui Mencicoff. Erau adunați aici baietii cei mari, între cari aveau să se împărțească aceste daruri scumpe. Într'un colț, aproape de cuptor, sta cel mai disprețuit dintre toți, tânărul Petre al II-lea, stăpânul tronului și al imperiului rusesc. Tutorele său, preaputernicul Mencicoff, începù a împărți darurile menite pentru oaspeți: «Pălăria aceasta de duce este pentru tine» — Slujba de guvernator este a ta, iubitul meu erou!» — «Emblema aceasta este pentru poarta castelului tău boeresc!» — «Acest baston de mareșal îl meriți tu!» Și astfel continuă până fu gata cu împărțirea. Pe craca cea mai de jos rămăsese numai portretul, iar pe vârful pomului numai coroana.

— Ce-ți alegi tu de pe pomul acesta?— întrebă Mencicoff pe Petru al II-lea, orfanul, ce sta în unghețul de lângă cuptor.

— Numai pomul singur! — răspunse tânărul cu ochi fulgerători.

— Numai pomul? Și ce o să faci cu dânsul?

— O să te spânzur odată de el, tu hoț de țară ce ești!

Uimit privì ducele Mencicoff în jurul său. El voì să zâmbească, dar văzând că băieții, cu darurile ce tocmai le primise dela el, îi întoarseră spatele și se prefăceau că nici nu-l mai cunosc, — îi amorți zâmbetul pe buze. Numai unul, care primise o măre cheie de aur, în puterea căreia devenise guvernator al Petersburgului, se rânji cu răutate către Mencicoff și-i zise:

— Duce, tu mi-ai dat cheia aceasta. Pe onoarea mea! cu dânsa voi închide în temniță pe Alexandru Danilovici Mencicoff!

* * *

Guvernatorul din Beresov în Siberia, era un bătrân cu inimă bună. Neavând copîi, chemă în seara de Crăciun la palatul său pe toți copii

exilaţilor, ca să se bucure de frumuseţea pomului de Crăciun şi să primească daruri.

Obiecte scumpe, ce e drept, nu se vedeau aici, numai ciorapi şi mânuşi călduroase, boate pentru ghiaţă provăzute cu cuie, năfrămi, cane mici sclipicioase pentru ceai şi alte lucruri de trebuinţă zilnică de cari visau numai copiii exilaţilor aici. Fiecare îşi primise darul ce şi-l alesese. Mai erà încă numai o copiliţă, slabă şi palidă, care aştepta şi ea ceva.

— Ce doreşti să ai tu, copilă dragă? — o întrebă guvernatorul cu bunăvoinţă.

Copila nici nu privì la obiectele îngrămădite, ci cu o voce tremurătoare zise:

— Domnule, cinsteşte-mi pomul!

— Ce vreai tu să faci cu pomul Crăciunului?

— Tata locueşte în coliba ceea, al cărei acoperemânt este găurit şi de abia se zăreşte din zăpadă. Lemnele ni s'au isprăvit. Eu nu pot să merg în pădure, fiindcă sunt slabă, iar tata nu poate ieşì din colibă până nu-şi va repara cismele. Te rog foarte mult, dă-ne nouă pomul, ca să ne facem foc!

— Cum îl chiamă pe tatăl tău, sermană copilă?

— Alexandru Danilovici Mencicoff [1]).

(După *M. Iocai*). ONIGAŞ.

TOT CE NE TRIMITE DUMNEZEU ESTE SPRE BINELE NOSTRU

Omul trebue să se obicinuiască cu gândul că «ceeace D-zeu ne trimite este bine», chiar şi dacă ni se pare nouă că e rău.

Un învăţat evlavios ajunsese seara într'un oraş ale cărui porţi erau închise şi nimeni nu voià să le deschidă. Flămând şi setos cum erà, trebui să înnopteze sub cerul liber. Atunci îşi zise: «Tot ce trimite D-zeu este bine» şi se culcă.

[1]). *Alex. Danilovici Mencicoff* fu principe şi om de Stat rus. Primul guvernator al Petersburgului (1703), luă parte la lupta dela Pultava (1709), jucă un rol însemnat pe vremea împărătesei Caterina I (1725) şi la 1727 devine regentul şi tutorele minorului Petru II. În urmă fu exilat în Siberia, unde muri la 1729.

Măgarul său, pe care călări, stătea lângă dânsul, iar alăturea ardea felinarul pe care îl purta la drumuri nesigure. Peste noapte se ridică un vânt puternic şi-i stinse lumina; un leu îngrozitor veni şi-i sfăşie măgarul. Deşteptându-se şi văzându-se singur zise : «Tot ce trimite D-zeu este bine». Liniştit aşteptă să se facă ziuă.

Când ajunse acuma la poartă o găsi deschisă, oraşul însă era jefuit şi pustiit. O ceată de tâlhari năvălì asupra locuitorilor tocmai în noaptea aceea şi făcù tot felul de cruzimi şi de omoruri. Învăţatul însă rămase neatins. «N'am spus eu» — îşi zise — «că tot ce trimite D-zeu este bine?»

Noi oamenii însă pricepem numai târziu, în dimineaţa următoare, pentruce D-zeu nu ne-a îndeplinit dorinţa ce o aveam în seara premergătoare.

(După Herder). TUŞA TILDA.

PAIANJENUL ŞI OGLINDA

Un mic paianjen intrase, printre crăpăturile uşei, în odaia unei doamne, care petrecea vara la ţară. Apropiinduse de oglindă, fu cuprins de uimire înaintea frumuseţei acelui cristal, şi începu a ţese tocmai acolo pânza sa.

Oglinda îi dete a înţelege că rău făcea, de-şi alese locuinţa tocmai în aşa loc şi pentru al încredinţa şi mai bine îi arătă pânze de alţi tovarăşi ai lui, rupte de tot. Paianjenului însă nu-i păsă de povaţa bună şi urmă a ţese într'una câteva zile, cu toată grija. Dar iată că sosi stăpâna casei, şi zărind pânza ce astupa oglinda, luă o cârpă şi cu aceasta o strică omorând fără nici o milă şi pe însuşi animalul.

* * *

Ascultă sfaturile şi poveţele acelora ce î-ţi voesc binele; căci de nu, dai peste nenorociri.

ROMA.

ODATA!

Ce frumoase erau zilele de Crăciun odată! Cum aşteptam, Doamne, să cadă cele de pe urmă frunze din grădina lui Vodă Sturza, să contenească picăturile reci de ploaie, şi să se acopere cerul cu norii cenuşii, buclaţi ca lâna, din cari aveau să se coboare, liniştiţi, fulgii înfoieţi de ninsoare! In ziua când iarna pornea să cearnă, puzderie, de sus, ştiam că se scutură floarea albă a unei primăveri cereşti:

— Unde-or fi copacii ceia, mamă?

— Departe, drăguţă, tocmai după nori!

Cât ai clipì din ochi şesul Copoului se învăleà în pânza albă de sărbătoare. Toţi eram bucuroşi, numai grădina lui Vodă, din faţa casei noastre, îşi tremura ramurile ca de frig, — mi se părea tare mâhnită.

Cum venise omătul, cât n'ai gândì, sosia şi Crăciunul.

— «Ştii tu ce e mâne»? mă întreba mama.

Cum să nu fi ştiut, dar tăceam, căci îmi răspundea atât de dulce glasul scump, ce parcă-mi aburea faţa:

— «E ajunul Crăciunului, puiule». Şi mă săruta.

In seara aceia mă culcam de vreme. Inchideam ochii strânşi-strânşi, doar voi adormi; dar ei se deschideau cu încetul, se făceau mari, şi privirea întâlnea luminiţa de aur a candelei, din faţa pătişorului. Mare ciudă aveam pe candelă, în noaptea aceia! La urma urmei mă hotăram să stau treaz. Atunci, de după îmbrăcămintea de argint a icoanei sfântului Neculai, mi se deslusia chipul senin al bătrânului: îmi surâdea, iar cele trei degete împreunate mă binecuvântau.

Adormiam târziu, târziu...

In ajun porţile erau deschise în larg; umblau colindătorii. Mult mi-a mângâiat copilăria glasurile uşoare, sub-

ţiri ca clinchetul unor clopoţei de argint, al copilaşilor colindători: «Florile dalbe».

La fiecare *rând* mă duceam la fereastră, mă lipeam de mama care-mi punea mâna pe cap, cu degetele pe frunte; aşa ascultam melodia duioasă ce prevestea naşterea Mântuitorului.

Pe colindători îi plăteam eu; le dădeam gologani *noui*, strălucitori ca jăratecul.

În fundul ogrăzei noastre, într'o căsuţă, stăteau: mătuşa Smaranda — slugă bătrână, credincioasă, — bărbatul ei — moş Toader, — şi un copilaş, mai de o vârstă cu mine — Petrache, — îl creşteau de suflet. Cu Petrache răscoleam toată grădina; ridicam omătul cu picioarele de parcă viscolea.

Aşa îngrija şi văruia, mătuşa Smaranda, căsuţa ceia, că carna nici n'o deosebeai din nămeţii ce se grămădeau într'acolo. Numai pe hogeag flutura, uşor, caerul albăstriu de fum...

Imi amintesc: era într'un *Ajun;* privind fumul cum izvora de-asupra acoperământului căsuţei, mi se făcu dor de Petrache: «ce-o fi făcând el oare»?

— Mamă, hai la mătuşa Smaranda.

— Haidem.

Şi-a pus mama un şal în spate; a umplut un săculeţ cu smochine, strafide, migdale, — cu de toate, şi-am pornit. Parcă-i văd. Mâncau. Din mijlocul mesuţei joase, se împrăştia mirodenia cimbrului presărat pe mâncare. Mătuşa Smaranda s'a sculat repede; moş Toader, mai stângaci, a răsturnat scăueşul, când s'a ridicat; Petrache a alergat lângă mine. Nu ştiu cum dar şi mama era stingherită; se înroşise şi nu isbutea să răstoarne săculteţul cu bunătăţi pe masă.

— «Mă iertaţi... mătuşă Smarandă.., uite am venit să vă urăm şi noi sărbători fericite». Şi glasul mamei tre-

mura, cum de multe ori l-am auzit pe urmă. Bătrânii, fără să poată scoate o vorbă, îi sărutară mânele. Pe Petrache l'am sărutat eu.

Era atâta seninătate în odăiţa ceia!

. . . . . .

S'a ruinat casa în care am ascultat cele dintâi colinzi, şi totuşi o văd încă; s'a dărâmat căsuţa albă, au murit şi bătrânii, şi Petrache, şi parcă tot îi zăresc la măsuţa lor, deasupra căreia flutura mirodenia de cimbru; s'a stins de mult surâsul duios, fermecător, al mamei, şi totuşi el e raza ce se strecoară până la mine, de-şi topeşte strălucirea în lacrima ce mi-a căzut din ochi. Doar fulgii se cern aevea, liniştiţi, ca şi atunci... Nu se aud la fereastră «Florile dalbe»?

(Din Amintirile lui Em. Gârleanu).

ASALTUL PLEVNEI

Mai zilele trecute, la 28 Noembrie, serbarăm la şcoală luarea Plevnei prin cântări şi declamaţii, iar d. profesor de istorie ne istorisise asaltul ce Românii l'au făcut asupra acestei puternice cetăţi şi ne zugrăvise vitejiile soldaţilor noştri în culorile cele mai vii. O tăcere perfectă domnia în amfiteatrul liceului nostru, numai vocea sonoră a iubitului nostru profesor răsuna aşa de plăcut. Rareori am fost atât de atenţi şi fiecare vorbă o sorbeam până străbătea în inima noastră de Români. Fiecare din noi îşi reţinea resuflul, şi sângele ni se sbătea mai cu tărie la cele ce auziam.

În zilele ce urmară acestei serbări naţionale cu toţii vorbiam de faptele vitejeşti ale «curcanilor», adică ale dorobanţilor noştrii şi nu ne mai ieşia din minte cele auzite dela profesorul nostru.

În primele zile ale lui Decembrie însă începù a ninge, iarna sosise în toată frumuseţea ei. Ger grozav, zăpada de un metru, toate râurile şi părăele ingheţate tun. Copacii se îndoiau sub greutatea zăpezii, carele şi boi, trăsurile şi caii se scufundau până'n burtă în neaua căzută, chiar şi pe drumul de fer circulaţia se întrerupse.

Într'una din zile, după ce clopoţelul sună ora 4 şi profesorul părăsì